

लोक सेवा आयोग

नेपाल न्याय सेवा, न्याय समूह, राजपत्राङ्कित द्वितीय श्रेणी,
उपसचिव वा सो सरह (अप्राविधिक) पदको खुल्ला प्रतियोगितात्मक लिखित परीक्षा

२०७५-११-५

समय :- ३ घण्टा

पूर्णाङ्क :- १००

पत्र :- द्वितीय

विषय :- सेवा सम्वन्धी

तलका प्रश्नहरूको उत्तर बेगलाबेगलै उत्तरपुस्तिकामा लेख्नुपर्नेछ, अन्यथा उत्तरपुस्तिका रद्द हुनेछ ।

१. प्रमाण भन्नाले के बुझ्नुहुन्छ? प्रमाण ऐन, २०३१ ले विशेषज्ञको रायलाई प्रमाणमा लिने सम्वन्धमा के कस्तो व्यवस्था गरेको छ? विवेचना गर्नुहोस् । १५
२. न्याय क्षेत्रमा हुने भ्रष्टाचार नियन्त्रण गर्न न्यायपरिषद् ऐन, २०७३ एवं भ्रष्टाचार निवारण ऐन, २०५९ मा के कस्ता व्यवस्थाहरू गर्न उपयुक्त ठान्नुहुन्छ? स्पष्ट गर्नुहोस् । १५
३. सर्वोच्च अदालतलाई अभिलेख अदालत भन्नुका कारण प्रस्तुत गर्दै सर्वोच्च अदालतको असाधारण अधिकार क्षेत्रको महत्त्व माथि प्रकाश पार्नुहोस् । १५
४. नेपाल न्याय सेवाका कर्मचारीहरूको नियुक्ति, सरुवा र बढुवा सम्वन्धी के कस्ता व्यवस्थाहरू छन्? ती कर्मचारीहरूले कानून विपरित कामहरू गरेमा हुन सक्ने कारवाही र सजाय के कस्ता छन्? ती व्यवस्थाहरू उपर तर्कयुक्त ढँगले चर्चा गर्नुहोस् । १५
५. "कानून व्याख्या वास्तविक न्यायको औजार हो" भन्ने कथन पुष्टी गर्दै व्याख्याको स्वर्णिम नियमबारे चर्चा गर्नुहोस् । १५
६. मुद्दाको समयानुकूल र समय सापेक्ष निरूपणसँगै अति सम्वन्धित पक्ष यथोचित समयमा मुद्दाको निरूपण हुनु हो । जिल्ला अदालत र उच्च अदालत तथा विशेष अदालत र विभिन्न न्यायाधिकरणहरूमा समेत अपवाद बाहेक तोकिएको समयमा मुद्दा फैसला हुने गर्दछ । यस विपरित सर्वोच्च अदालतमा अपवाद बाहेक समयमा फैसला हुँदैन । मुद्दाको संख्या, स्थगितको अवस्था, नयाँ निवेदन, पुरक पेशी र मातहत अदालत विरुद्ध समेत दर्ता हुने निवेदन पुनरावेदन प्रतिवेदन आदि जस्ता पक्ष यसमा जिम्मेवार मानिन्छन् । विगत केही वर्षदेखिको अवस्थाले "वृद्धिदर मात्र वृद्धि गरेको छ" । न्यायाधीशको संख्या पूर्ण हुँदा पनि उत्साहजनक अवस्था देखिएन । २१ जनाभन्दा बढी न्यायाधीश रहन सक्ने संवैधानिक प्रावधान पनि छैन । तर मुद्दा न्यूनिकरण गर्ने प्रयास पनि जारी नै छ । के तपाईंलाइ लाग्छ यही अभ्यास र व्यवस्थाबाट साँच्चै नै व्यवस्थापन-योग्य कार्यका साथ नियन्त्रित अवस्थामा मुद्दाका संख्या भर्लान्? होइन भने के गर्नु उपयुक्त हुन्छ? वास्तवमै व्यवहारोपयोगी सुझाव दिँदै समस्या समाधानमूलक उत्तर दिनुहोस् । ५+५+५+५+५=२५

«समाप्त»